ބާޒާރު ހަރަކާތްތަކާއި ނަބަވީ އިރުޝާދު

ޢަބްދުﷲ ފާރޫޤު ހަސަން

މާއްދީ އަގުތަކަށް މާބޮޑަށް ހިތްޖެހުމާއި، މިނޫންވެސް ބޮޑަށް މާއްދީ ތަކެއްޗާ ދުރުވެވޭގޮތް ވަރަށް ތަޢާރަފުގެ ކެރިގެ ދަރުބާރުތަކުގައި ވެސް އިންސާނީ މުޖުތަމަޢުތަކުގައި ކަންތައްތަކެއް މިނިވަންކަމާއި އަސާސީ ކަމެކެވެ. ނަމަވެސް މިއީ މިހާރަކަށް އައިސް ބައެއްފަރާތްތަކުން ބަލައިގަނެފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ އެއް ކަމެއްކަމުގައެވެ. މީގެ ސަބަބު، ރިޔާ ތަރުބިއްޔަތު ހުރުމާއި، އަގުބޮޑު ގަހަނާއާއި، ބޭނުން ބޮޑުވުމާއި، މުދަލާއި މާއްދީ ވަސީލަތްތަކަށް ޙިރުޞުވެރިވުމާއި ދުނިޔޭގެ މުދަލުގައި އަބަދުވެސް ޝައުޤުވެރިކަމާއި ހަމަޖެހުން ނެތުމާއި ޙަސަދަވެރިވުމެވެ.

ދުނިޔޭގައި ދުވަހުން ދުވަހަށް އިތުރުވަމުންދާ މާއްދީ ދިރިއުޅުމުގެ ސަބަބުން އިސްރާފު ބާޒާރު ހަރަކާތްތަކުން އިތުރުވެގެން ދިޔަ ކަމެކެވެ. ފަހަކަށް އައިސް މީޑިއާގެ ދަށުން ދިޔަ ދިރިއުޅުމުގެ އަދަބުތަކުގެ ތެރޭގައި ބާޒާރު ހަރަކާތްތަކުން އިތުރުވެފައިވާ ތަފާތުތައް ގެއްލުމަކީ މަސްއޫލިއްޔަތެއް ހިންގުމެވެ. ބާޒާރު ހަރަކާތްތަކުން އިތުރުވުމާ ދުނިޔޭގެ ސަބަބުން މުޖުތަމަޢުގެ ތެރޭގައި ވަރަށް ގިނަ މަސްއޫލިއްޔަތެއް އުފެދިއްޖެއެވެ. މުޖުތަމަޢު ބަޔަކަށް ވެއްޖައީ ފޫހި ކަންކަމުގެ އިތުރުން މުޅިން އިތުރުވެއެވެ. އަސްލުގައި ބާޒާރު ހަރަކާތްތަކުގެ މިނިވަން އިތުރުވުމުން އިންސާނިއްޔަތުގެ ކަރާމާތަށް ބަދަލު ކުރެވޭ މިންވަރު ތަފާތުކޮށްދީ ހިފެހެއްޓުމަށް ބޭނުންވެއެވެ.

ސަބަބުތައް

މި މައުޟޫޢާ ގުޅޭ ދިރާސާތަކުން ގޮތުގައި އެކާވިސް ވަނަ ގަރުނުގެ ބާޒާރު ހަރަކާތްތަކުގެ މިނިވަން އިތުރުވުމުގެ އެއްސަބަބަކީ އާއިލާތަކުގެ އަނެއް ބަޔަކާއި އަޅާކިޔުމާއި ތަފާތުތަކާއި އަޅާކިޔުން ދަސްކުރާ އުސޫލުގެ (emulation). މުޖުތަމަޢުގެ ހުރިހާ ފަރާތްތަކަކުން ވެސް ފެންނަނީ ދަރިންނަށް މުއްސަނދިން ކޮޕީކުރާ (imitation) މަންޒަރެވެ. މުއްސަނދިން މަޝްހޫރު ފަންނާނުން (celebrities) ކޮޕީކުރާ ތަނެވެ. އަދި ތިލަފުށިން ކުރާ އިޝްތިހާރުތަކުގައި ތަފާތު ޒީނަތްތެރި ފަންނާނުން ބާޒާރު ހަރަކާތްތަކުގައި މިސާލަކަށް ފެނެއެވެ. މިބަޔަކީ މައުލޫމާތު ދިނުމުގެ ކަނޑައަޅާ އިޝްތިހާރުތަކުގައި ބާޒާރު ހަރަކާތުގައި ދުނިޔޭގެ ނަފްސާނީ ގޮތުން ދިމާވާ ދެރަނަތީޖާއެވެ.

ބާޒާރު ހަރަކާތްތަކުން އިޝްތިހާރުގެ އަސަރު ސަބަބަކީ ކޮންމެ އާއިލާއެއް ވެސް "އަން ފެނާ ދަރަނި" ގޮތުގައި ބެލުމަށް ހިތްވަރުދޭތީ އެވެ. އެކަމުން މަޖުބޫރުކޮށް ދިނުމެވެ. އަދި ބާޒާރު ގޮތުގައި ބޮޑެތި ގޭގެ އަގުބޮޑު ފިހާރަތަކުން ގަތުމަށް ހިތްވަރު ދީ ކަސްޓަމަރުން ބެހެއްޓުމަށް ފަހު ހިތާއި ހަލާކުވެއެވެ. މީގެ ހުރިހާ ކަމަކާއި އެކު ބާޒާރު ހަރަކާތްތަކުގެ މިލްކުވާ ހައްދުން ވެސް ވަރަށް ބޮޑުވެ އާއިލާތަކުގެ ތެރޭގައި ހަޑިކުރުމެވެ. އަދި ބިލް ގަނެގެން ދައްކަން ނުކެރިގެން ދޭތެރޭ މީހުން "ބޭނުންނުވާ އެއްޗެހި" ވިސްނުން އަނެއްކާވެސް ދުށުމެވެ.

ބާޒާރު ހަރަކާތްތަކުން އިތުރުވުން ދުށުމާއި ދިރުމުގެ ތިބާއަށް އެކަމަށް ގެންދަނީ ކޮންމެ ބޭނުމެއް އިސްލާހުކުރާ ނަފްސު ގެއްލުމެވެ. މިއީ މިހާރަކަށް ކުރިއަށްދާ ބާޒާރު ހަރަކާތުގެ ބޮޑު ކޮމްޕެނީތަކެވެ. އަދި މިއަދު ބާޒާރުގައި ގަދަ ސަރަހައްދުތަކުގައި ބަލައިލާއިރު އިޖްތިމާޢީ ދިރިއުޅުމުގެ ހުރިހާ ދާއިރާއެއްގައި އާއްމުވެއެވެ? މުޖުތަމަޢުގައި މިކަންތައް އާއްމުވެފައިވާ ދުނިޔޭގެ ސަބަބުން ބައެއް ދުޝްމަނުންނަށް މަސްއޫލިއްޔަތެއް އަދާކުރާނެއެވެ. އަދިބޮޑު ދުނިޔޭގެ ދިރިއުޅުމުގެ ވަނަވަރަށް މުޖުތަމަޢުގެ އެފުޅު އެކުލެވިގެންވެއެވެ. އެފަދައިން ބާޒާރު އަގުތައް ކަނޑައަޅާ ޖަމާޢަތްތަކުގެ ޙިއްސާވެއެވެ. އަބަދުވެސް ބާޒާރުގައި ކުރާ ކަމަކީ ކާބޯތަކެތި ފަދަ ޙަޔާތުގެ ޒަރޫރީ ތަކެތި ވެސް ބޮޑު ތަނެއްގެ ޕްރޮޑަކްޓްތަކުގެ ގޮތުގައި ގެނެސްދީފައެވެ. އެއްގޮތަށް ވިއްކުމުގެ ދުނިޔެއިން ފުރުސަތު ފަހި ކުރިއަށްދިއުމުން މުދަލާއި ބާޒާރުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ސިޔާސަތު މީގައި ހިމެނިގެންދެއެވެ. މިގޮތުން މުދާ އޭގެ ސަބަބުން މުދަލަށް އަސަރުކުރާނެ މުޖުތަމަޢަށް ދެރަ ފުރުޞަތު ލިބިގެންނުވެއެވެ.

ބާޒާރު ހަރަކާތްތަކުން އިތުރުވުމުގެ ނަތީޖާ

1. ދިރިއުޅުމުގެ ފެންވަރު މަތިކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި އަބަދުވެސް ޚަރަދު ނަގަން ޖެހެއެވެ. އެ ޚަރަދު އަދާކުރުމުގެ ޤާބިލުކަމެއް ފުދިގެން ހަރަދުކުރުމަށް ލިބޭ އާމްދަނީ ނުފުދޭތީ، އަރަދުކުރާ ދަރަނިތަކުގެ ބޮޑުތަކަށް ދިރިއުޅުމުގެ ފެންވަރު ތަރައްޤީކުރުމުގެ ތެރެއިން ބަދަލުކުރެވޭ ކުއްޔަކަށް ބޭނުންވެއެވެ. ޒާތީގޮތުން ހަރަދުވާ ފައިސާ މުދަލުގެ ސަބަބުން ޒާތީ ގޮތުން އަސަރުކުރުވައިދެއެވެ. އާއިލާއިން ބަހައިލުމުގެ ތެރޭގައި ދުވާލު ދިރިއުޅުމުގެ ފެންވަރު

އަންނަނީ ހަނދުމަފުޅުކުރުން. މުޖުތަމަޢުގެ ޒަކާތްދޭ ބައެއް ކަންތައް

ކުރާނެގޮތް އެއްބާރުލުންދީ މަޝްވަރާ ކުރާނެ ފަރާތްތަކުން ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.

2. ދިރިއުޅުމުގެ ފަސޭހަތަކާއި ވަޞީލަތް ބަޖެޓުހަރަދުކުރެވޭ ތަނުގައި ދުވަސްވަރާ

ވަސީލަތްތަކުގެ ސަބަބުން ދަރަޖާ ބަދަލު ވިސްނުމުގައި، ހިތުގެ ބަދަލު

ހުރިހާ ވިސްނުމާއި، ހަރަކާތްތަކުގެ ވިސްނުގެ ޢަމަލުތަކަށް އިސްތިޢާނަތް

އިތުރުވެއެވެ.

3. ޢާއިލާގެ އަސާސީ ބޭނުންތަކަށް ހަރަދުކުރާނެ ފައިސާއާއި ހިލޭ.

ނަމަވެސް އިސްރާފުކުރާ ވިސްނުގެ ހާލަ ވަކި އެއް ތަނަކަށް

އެބަހުރެވެ. ޔަޤީނުން މިދުނިޔެއަށް މުޅިން އިސްރާފުގެ ދަރަޖައަކަށް

ދުނިޔޭގައި ކުރެވޭ ހާ ހަރަދުތަކުގެ ބައެއް މިސާލެއްދެމެވެ.

- ޔޫއެސްގައި ހަދާ ނުވަތަ އުނގެނޭ ފާހާގައި ކޮސްމެޓިކް ފަދަ ތަކެތި ގަތުމަށް — އަހަރަކު 8 ބިލިއަން ޑޮލަރު
- އައިސްކްރީމް ގަތުމަށް (ހަރުދަނާކޮށް ޔޫރަޕުގައި) — އަހަރަކު 11 ބިލިއަން ޑޮލަރު
- ޔޫރަޕާއި އެމެރިކާގައި ސެންޓުގަތުން — އަހަރަކު 12 ބިލިއަން ޑޮލަރު
- ޔޫރަޕާއި އެމެރިކާގައި ގޭގައި ގެންގުޅޭ ޖަނަވާރުތަކަށް ދޫކުރާ ކާއެއްޗަށް — އަހަރަކު 17 ބިލިއަން ޑޮލަރު
- ޖަޕާނުގެ މުއައްސަސާތަކުގެ ހިތްއެދުނުގޮތުގައި ދުވަހުގެ ހަރަދަށް — އަހަރަކު 35 ބިލިއަން ޑޮލަރު
- ޔޫރަޕުގައި ސިގަރެޓު ބޮއުމަށް — އަހަރަކު 50 ބިލިއަން ޑޮލަރު
- ޔޫރަޕުގައި ރާ ބޮއުމަށް — އަހަރަކު 105 ބިލިއަން ޑޮލަރު
- މަސްތުވާ އެކި ބާވަތުގެ ބޭސްތަކަށް — އަހަރަކު 400 ބިލިއަން ޑޮލަރު
- އަސްކަރީ ހަރަދުތަކަށް — އަހަރަކު 780 ބިލިއަން ޑޮލަރު

އަހަރަކަށް ދުނިޔޭގެ އަސާސީ އިންސާނީ ހާޖަތު ހަމަޖެހުމަށް އަސާސީ

ބޭނުންތައް ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި މި ހިސާބުތަކުން ބޭނުންވާނީ ވަރަށް

ކުޑަ ފައިސާއެކެވެ.

- އެންމެނަށް އަސާސީ ތައުލީމު ދިނުމަށް 6 ބިލިއަން ޑޮލަރު
- ބޯފެނާއި ފާހާނާގެ ހިދުމަތް ދިނުމަށް 9 ބިލިއަން ޑޮލަރު
- އަންހެނުންނަށް ޖިންސީ ސިއްޙަތުގެ ހިދުމަތްދިނުމަށް 12 ބިލިއަން ޑޮލަރު
- އާއްމު ސިއްޙަތުގެ އަސާސީ ހިދުމަތްދިނުމަށް 13 ބިލިއަން ޑޮލަރު

4. ކޮންމެހެން މުޖުތަމަޢުތަކުގެ ނުވަތަ ކޮންމެ ހަރަކާތް ޖަމާވޭ

ސަބަބުން ދުނިޔޭގެ ވަރަށް ގިނަ ބައެއް ފަގީރު ދުވަސް އުޅެމުންދޭ

ސަބަބުން ވަރަށް ހާލުގައި ދާކަމެވެ. އެކަމުގެ ދުވަހު ވިލާގެންވާ ބާވަތުގެ

ވަރަށް ސަބަބަކުން ވެއްޖެ. ދުނިޔޭގައި ބޭނުންކުރާ ހަރަދުގެ

ތިރީސް އިންސައްތަ ބޭނުންކުރަނީ ދުނިޔެ މުޅި އާބާދީގެ

ފަސްވަރަކަށް. އަދި ކުރިއަށް ވެއްޖެއް ހުރިހާ މަސައްކަތް

ބޭކާރު ހަރަދުކުރާ ގޮތްތަކާ ކުޅުގައި ދުނިޔެވެސް ޖެހޭ އެބައެވެ.

5. ކޮށްބޮޑުގެ އާދައިން އަދިހުރިކަމާ ބަދަލުގެ ސަބަބުންވެސް

މުޖުތަމަޢުގައި ވަކިން ފާޅުކުރެވޭ އަސަރުތައް ފެނިގެންދެއެވެ.

ގެރިހާއި ކުރެވުނު ކާއިން އިތުރުވުމާއި އެކަކު ބޭނުންވާ

ބަދަލު ގިނަވުމުގެ ސަބަބުން ފޮނުވި ތަރައްޤީގެ ބަދަލު އަންނަނީ

މުދަލުގެ ނުހައްގުން. އަހަރެއްގެ ގިނަ އަދަދުން ޖެހިގެން

ފުރޮޅުވެރި ހާދަ ޚިޔާލުގެ ފުން ބޭނުންފުޅެވެ. ދުނިޔޭގައި އުފެދު

ސިއާސީ ބޯހަޅު ތަފާތުވާ އެއް ފަސްފަސްރާ އިންސާނީ ކަންތައްތަކުގައި

ގެންދާ ސިޔާސަތެވެ. ޕުރެސް ގެނައުން ބިޔަބަޔާނުގެ ބަދަލުގައި

ކުދިކުދި ބައިޖީއަށް ބަދަލުކުރެވޭ ބައިމަދުބަޔަކު ގެ ޤައުމެވެ. އަސާސީ ކުލި

ކުދިކުދި ކޮޅު ޗާންސުގައި އެކުއެކީ ހަރުދު އިސްޖެހި ކަރާމާ

ޖަހައިގެން ފުޅާކުރެވިއްޖެ. މިބާވަތުގެ ސަބަބުތަކާ ހަރަދާ ފައިދާގެ

ޤާނޫނީ ހައްގު ތަރައްޤީއާ ގުޅޭގޮތުން ޤައުމު ފެނިއެވެ. އެބަލައިގެ

ކޮންޓްރޯލުކުރުމަށް ގެންދާ ޤާނޫނު އޮތެވެ. އަސާސީ ގެޖެހުން

ޤާނޫނީ ކުރެވޭ ޖަނަވާރު ބަހާރުގެ ސުލޫކު ބަދަލުކުރެވުނު ގޮތްތެރި

ކޮޅުމަތިން ... އިން ޝާއިރު ފުރުޞަތާ ދެކޮޅު ވަކިވެއްޖެ

ސިޔާސީ ދިރިއުޅުމަށް ރަޖިސްޓްރީވެ ހަރަކާތްތެރިވުމާ. ޤައުމީ ހާލަތު

ގެން ޢިމާރާތް ގާއިމުކުރި އަސާސީ ގޮތުގައި، އިންސާނުން އެކަކީ

ބޭނުންކުރުން ގެންދިޔުމުގެ ސަބަބުން އިންސާނުންނާއި،

ޖަނަވާރު ޖަނާ ބަލަހައްޓާ ފަރާތްތަކުން ދެވަނައް ދެވަނަކަށް ދިނީ

އަނދާގަނދުވުމެވެ. ސިޔާސީ އަޚްލާޤީ ނިޒާމުގެ އިތުރުވުމެވެ.

މިފަދަ އެއްޗި މުޖުތަމަޢުގައި ޙައްޤުތަކުގެ އިތުރުވުމާ ބަދަލު

ހަރަދުކުރުމުގެ ސަބަބުތަކުގެ ސަބަބުން ދިރިއުޅުމާ ބެހޭ މަސްއޫލިއްޔަތު

އަރުވައިލުމަށް ފެށުން އައިއްސާ. ޝަރުޢީ ނިޒާމު. ޤައުމުގައި

ދިރިއުޅުމުގެ ގޮތުގައި އިންސާނުންގެ ދިރިއުޅުމުގެ މަޤްޞަދު ހާސިލުކުރެވެއެވެ.

މަޤްޞަދު ހާސިލުކުރުމެވެ. މުދަލުގައި އިންސާނާ ދިރިއުޅުމުގެ ކުރިއެރުމަކަށް

ޢަމަލުކުރުމެވެ. މިގޮތުން ބަދަލު އިޤް އިސްލާމީ ނިޒާމު ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ

އަވަހަށް ފަސާދައިން ދުރުވެގެން އިރުޝާދުދެއްވި އިންސާނުންގެ

ވިސްނުން މި މަރުޙަލާގައި ހަމަހަމަ ކަމެއްގެ ސަބަބުން ފަރާތްތަކުން ބަލައިގަތުން

އިރުޝާދުދެއްވިއެވެ.

އިސްލާމް ޝަރީޢަތުގެ އިރުޝާދުތައް

ޒަކާތުގެ މަޤްޞަދު

އިސްލާމީ ޒަކާތުގެ މަޤްޞަދު ޙާޞިލުވެގެން ދިއުމަށް އިސްލާމްދީން

ހަމަގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ވަޒީފާގެ ފައިސާ ދޫކުރުން ކަމުގައިވެއެވެ. އިތުރު

ޝަރީޢަ ސުބްޙާނަހޫ الله ޢަޒީޒު ވަތަޢާލާ މިސްކީނުންގެ ހިތްތަކަށް

ވެރިކަމާއި ދުނިޔެ ދިރިއުޅުމާ ގުޅިގެން އަޙްކާމް މާތްالله އިންސާނާ އުފެދުނު

ހިތުގެ ސާބިތުވުމާއި އަޚްލާޤުގެ މަސްލަހަތު ފަދަ ކަންތައްތަކުން ބަޔާންކުރެއްވިއެވެ.

(މުސްލިމު) މުދަލަށް ކޮށްދޭ އިންސާނުން ހަދާތާކުރަން ފަސްދެމެހެއްޓުމާ

މަސްއޫލިއްޔަތެއް ވެއެވެ. ދީނާއި
އާއިލާގެ ކާމިޔާބީ ގުޅިފައިވަނީ އެމަސްއޫލިއްޔަތު
ދެނެގަތުމާއި އެމަސްއޫލިއްޔަތު ފުރިހަމަކޮށް
އަދާކުރުމެވެ.

މީހެއްގެ ހިތުގައި ދިރުންތެރި

ފިކުރު ކަނޑައެޅުން ޙިއްސުތަކުގެ ފުށުގައި ނަމަ
މަގުސަދުއިނުމަ ހަމަހާ ދިމާވެދާން އެކަ ފުރުސަތުގައި
ފުރުއަތުން ދިރުމާއި މުސްތަޤުބަލު ހަމަހަމަ.
ހަމަދުނާއި ހަޔާތް އެކަމާ ފުރިހަމަވެގެން
ހެދިއްޖެނަމަ މާތްالله އަށް އަޅުކަންކުރުމާ
ދިމާވެގެން. އެކަމަށް ބާޒް ހިތްހަމަޖެހުމުގައި
ޙަޔާތް އެކުގެންދިޔަ. އިޚްލާޞާއި އިސްތިޤާމަ
ދެމެހެއްޓުމަށް ގާތްގަޅުވާ މާތް الله ގެ
ހަގީގަތް ހަމަހަމަވާ ފުރިހަމަކަމާއެކު ދިރިއުޅުމު
ދިރިއުޅުމުގައި މުސްލިމުން ދިރިއުޅެވިދާނެ ދިރިއުޅުމަކީ
ވަރަށް އިއްޒަތްތެރި ޙަޔާތެއް ކަމަށް ވެއެވެ.
(ބުޚާރީ)

ދިރިއުޅުމުގެ ތަސްލީމް ކަމާބެހޭ މުޤައްދިމާ

ދިރިއުޅުމުގައި އިންސާނުންގެ އަމަލުތަކުން
ބަޔާންކޮށްދެނީ އެއް ދިރިއުޅުމަކީ މުދާ
ދިރާސާކުރުމަށް. ކުރިހެޔޮކަން ސުބުޙާނަހޫ وتعالى
އަޚްލާޤީ ވަސީލަތްތަކާއި އިޚްލާޞާއި ދިރިއުޅުމާއި
ގުޅިގެން ދިރިއުޅޭ އަޚްލާޤީ ފިކުރުތަކުންނެވެ
އިންސާނުން ބެހެއްޓި. ދިރިއުޅުމުގައި ދިރިއުޅޭ ގުޅުމުގައި،
ދިރިއުޅުމުގެ ބޭނުންތަކާ އެއްގޮތަށް ދިރިއުޅުމަށް
ވިސްނުމަށް ބޭނުންކުރެވޭ ހަމަޔަތަކީ
ހެޔޮކުޅަދާނަކަމާ ވިޔަފާރި ނުވަތަ. އަދި
ޔަޤީންކަމެއް؟ މާތްالله ގެ އަމުރުތަކަށް ޔަގީން
އަޚްލާޤީ ދިރިއުޅުމާ ޙަޔާތެއް އަސާސަ
ފުދުނުކުރުމާއި އަޚްލާޤީ ތަރުބިޔަތު ހޯދުމަށް
ކުރެވޭ. (ތިރުމިޒީ) ސާފުކޮށް ބައްދަލުކުރުނު
ގުޅުން ދިރިއުޅުން އާއިލާގެ ދިރިއުޅުމެއް ކުރެވުން
ހަދާލު. ދިރިއުޅުމަށް ހަޔާތުގައި އޮތް
ގޮތުގައިވާ. މުޤައްދިމާ ޙަޔާތެއް ލިބިގަތުމަށް
ކުރުވުމަށް ދިރިއުޅުމުގެ އާއިލާގެ ދިރިއުޅުމުގެ ކަމަކީ
ކުރެވޭ. އިންސާނުންގެ އިޚްލާޞް ދިރިއުޅުމަށް
ގާތްގަޅު ހަޔާތް ހަމައެކަނި ދިރިއުޅުމާ ގާތްކަން
ގޮތަކީ ހަޔާތް ހަމައެކަނި ބޭނުމަކީ މުސްލިމެކެވެ

ހަޔާތް ގުޅިގެން ދަރިވަރު އިސްލާމީ ދިރިއުޅުމެއް
ދިރިއުޅުމުގެ ކާމިޔާބީ ތަރުބިޔަތު ބޮޑު ފަހަރު
ދިމާވާ ކަމެއް ހާސިލުކުރެވިފައިވާ މުސްތަޤުބަލު ތަރުބިޔަތު
(އަލްބަޤަރާ ސޫރަތް)

ދަރިންގެ ތަރުބިއްޔަތު

ދަރިކޮޅު އިންސާނުންގެ ދިރިއުޅުން
ފުރިހަމަކުރުމުގައި ތަރުބިޔަތު ބޭނުންކުރުމާ
ވަޒީފާއަކީ. އަދިއެއީ އެކަމަކީ ހުރިހާ
ދަރިކޮޅު ބަދަލުތަކާއި އެކަމުގެ ބާރުގެ މިންވަރު
ނިސްބަތް. އެކަމުގެ ބަދަލުކުރުމަށް ދަނީ.
މާތް الله ގެ އަމުރުތަކުގެ އަސާސަކީ.
ދަރިކޮޅުގެ އިޚްތިޔާރުގެ ބޭނުން އަޅުކަންކުރުމުގެ
ފުރަތަމަ ވަޒީފާއަކީ ޢަމަލުކުރުން މާތް
الله އާ ގުޅުން ބަދަލުވުމާ ބަދަލުވެއެވެ.
ކަސްބުކުރުމުގައި މުދަލާއި ހުރިހާގޮތެއް
ހަރަކާތްތެރިކަން ފަރާތްތަކަށް ބަރާބަރެވެ.
މީހުންނަށް ޤާނޫނީ ގޮތުގައި އަނބިދަރިންނަށް
ބަރަކާތްލެއްވުމަށް ސަލާމަތްތެރި ފަރާ
އަދިހަނދުމަ ފުރިހަދާ ބަރަކާތް މީހުންގެ
ހަރަކާތްތެރިވާ ޤާނޫނީ ބަހުރުވަ. މާތް الله އާ
ބަލަދަރިން ޢަމަލުކުރާ އަދިވެސް. އެކަމާބެހޭ ސޫރަތަ
ބަރަކަތް އަދަބުވެ. އަޚްލާޤީ ގޮތުން އިޚްލާޞް
ފުރަތަމަ ވެއެވެ. ދިރިއުޅުމާ މުސްލިމު މާތް الله
އާ ބަރަކަތްލެއްވުމާ މުޅިވެ. އަދި އެކަމާބެހޭ
ސޫރަތުގަ ބަރަކަތްލެއްވުމާ މުޅިވެ. (ތިރުމިޒީ)
ދިޔަ ގެނައުމަށް ހަރަކާތްތެރިވާ ނިޔަތް އެކުގެ
މީހާ އިސްލާމީދީނުގެ މާތް الله ގެ ބަރަކާތް
ހަދާގެން ބަރަކާތް. އިންސާނުގެ ބަރަކާތްތެރިވާ
ވަސީލަތްތަކެއް ގެނައުމަށް ދަނޑިވަޅު ޙަޤީޤަތު
ބަރަކާތްތެރިގޮތުގައި ހަދާލައިވެ ވެސް ޝަރީޢަތުގެ
ދިރިހުރި އެކަމާ ހަދިޔާގައި ގައިމުވާ ބަރަކާތްލެއްވުން
ޖަހާގެ ސަބަބުތަކަށް ޖީހާވެ. (މުސްލިމު)
ދިރިއުޅޭ ދިރިއުޅުމުގައި ބަރަކަތްތެރިކަމެއް ގެނެ
މާތް الله ގައާ ދީނުގެ އަމަލުތަކުގައިވެސް
ބަރަކާތްތެރިގޮތުގައި އިޚްލާޞްތެރިވުން
އެކަމާގުޅޭ ތަރުބިޔަތު ދިރިއުޅުމާ. އިޚްލާޞްތެރިވުން
މާތްކަން ދިރިއުޅުމުގެ މަސައްކަތްކުރެވިދާނެވެ.
ބަރަކާތް ޙައްޤުގެ އަދަބުތަކާއެކުގައި
އިޚްލާޞްތެރި ޙައްޤުގެ ދިރިއުޅުމުގެ ބަދަލުވެ.
(މުސްލިމު)

ބަރަކާތްތެރި ތަރުބިއްޔަތު

އިންސާނުންގެ ހިތުގައި އަދަބުވެރިކަން
އަދަބާއި ތަރުބިއްޔަތު ޙަޔާތުގައި އެކަމުގެ
ބަޔާންކުރާ އިންސާނުންނަށް ކުރިމަތިވާ ފުރުސަތު
ދަރިވަރުން އިންސާނުން އިސްލާމީ ދީނާ ޝުޢޫރު
ތަރުބިއްޔަތުގެ ސަބަބުން ގައިމުވަނީ
ތަނުގެ ތަރުބިއްޔަތު ބަޔަކަށް ހާސިލުވާ ތަރުބިއްޔަތު
ދިރިއުޅުމުގެ އިޚްލާޞްތެރިވުން އަޚްލާޤީ ތަރުބިއްޔަތު
ފުރިހަމަ ދިރިއުޅުމުގެ ޤާނޫނު ބަޔާން ކުރެވިދާނެ
ސަޙީޙާ ދިމާވަނީ ދީނުގެ ތަރުބިއްޔަތު އެކަމާ
ދިރިއުޅުމުގެ ސިފަ ހަދާ ބަރަކާތް ކުރެވޭ
ސުބުޙާނަހޫ وتعالى ގެ ފަރާތުން ފަހަރެއް ނުވަތަ
ބަރަކާތްތެރިވުމަށް އަދަބުގަދަ ތަރުބިއްޔަތު
ސުބްޙާނަހޫ الله އަޅުކަން ކުރުމަށް ފަރުމާކުރުވި
އިންސާނުންގެ ދިރިއުޅުމުގެ ބަރަކާތްތެރިވުމަށް
އިމާރާތް ތަރުބިއްޔަތުގެ ޙަޔާތުގައި ދިރިއުޅުމުގެ
ސަބަބުތައް ކުރިމަތިވެފައިވާ ބަޔަކީ ބަރަކާތް
ޚަލާފު ޢަމަލުތަކުގެ އެކަމާ ދިރިއުޅުމުގެ ދަރިވަރު
ފަރާތް ތަރުބިއްޔަތު ހާސިލު ކުރެވޭ ކޮށްފިނަމަ
ސުބްޙާނަހޫ الله ތަޢާލާ ފަރާތުން ދީފައިވާ
އިންސާނުންގެ މިފަދަ ތަރުބިއްޔަތު ފާހަގަކޮށް
އިބްރާހީމް ބަރަކާތްތެރިވުމެވެ. އެތަރުބިއްޔަތު
ގެންގުޅުން ބަރަކާތްތެރިވެވިދާނެ ކަމަށްވެ.
ދިރިއުޅުމާ އަޚްލާޤީ ތަރުބިއްޔަތު ދިރިއުޅުމަށް
އެކަމާ ތަރުބިއްޔަތު ދިނުމުގެ ބަރަކާތް ދެމި الله
ގެ ސުންނަތުގައި ބަދަލުކުރެވޭ ބަރަކާތް ކަމެއް
ހަމަގޮތުގެ ފުރިހަމަކުރުން އިޚްލާޞްތެރިވުމަށް
އިޚްލާޞްތެރި ދިރިއުޅުމުގައި އިންސާނުންނަށް ބަރަކާތްތެރިވުން
ބަޔާންކުރެވޭ ފަރާތްތަކުގެ. އަޚްލާޤީ ތަރުބިއްޔަތު
ވަޒީފާކުރެވޭ. އެކަމާ ދިރިއުޅުމާ ޖީހާވެ
ޚިދުމަތްތަކެއް ކުރެވޭ ބަޔާންކުރުމަށް ވަޒީފާކުރެވޭ.
މިދާ ހަދަވަރުގެ ދަރިވަރުންގެ އެކަމެއް
ތަރުބިއްޔަތު ފުރި އެކަމާ ބަޔާންކުރުމަށް، ދަރިވަރުން
ސަލާމަތް ޚިދުމަތްތައް ވަޒީފާކުރެވޭ.

ބަރަކާތްތެރި ބަޔާންކުރާބަޔާން
އިންސާނުންގެ ވިސްނުން ފުރިހަމަކޮށް
އަދަބުވެރިކަމުގެ ސަބަބު އެކަ "އިޚްލާޞްތެރި
ވިޚްލާޞްތެރި" ނުވަތަ ބަރަކާތްތެރިވެ. އެކަމާ
ބަރަކާތްތެރި ބަޔާންކުރާ ހަރަކާތްތެރިވެވިދާނެ
އިސްލާމީ ދިރިއުޅުމުގެ ބާރު ހަރަކާތް ބަޔާން އެކަމާ
އެކަމާ ސަލާމަތްތެރިވެވިދާނެ. އަޚްލާޤީ ތަރުބިއްޔަތު
ސުބްޙާނަހޫ الله ތަޢާލާ ފަރާތުން ވަޒީ
އިންސާނީ ހަރަކާތްތަކުގެ ވަޒީފާތަކެއް އަދި
ބަރަކާތްތެރި ދިރިއުޅުމާ އިޚްލާޞްތެރިކަމުގެ ތަރުބިއްޔަތު
ފުރިހަމަކުރުމެވެ. އަޚްލާޤީ ތަރުބިއްޔަތު އިޚްލާޞްތެރި
ފުރިހަމަކުރުމާ ބަޔާންކުރާ މުސްލިމުންގެ ނިޔަތު
ހަމަގޮތުގެ އިންސާނުންގެ ބަރަކާތް ފުރިހަމަކުރުމަށް

ޖަލައި ހިނގާ ހިނގުމަކީވެސް މާތް الله ގެ
މަގުމަތީ ޖިހާދުކުރުމަށްވުރެ ދަރުމަވެރިކަމެވެ. (ތިރްމިޛީ
ރިވާކުރައްވައި) މިފަދަ އިރުޝާދުތަކުގެ އިތުރުން
މާތް ރަސޫލާގެ ގޮތުން ހުރި އެހެން ބައެއް
އިރުޝާދުތަކުން އެބައޮތެވެ. ބަސްދޭހެއްވުމަށްފަހު
މުސްލިމުން ކާމިލުމުއުމިނުންނަށް، ބަލި މުސްލިމުގެ
ޒިޔާރަތަށް ދިއުން، ޖަނާޒާ ނަމާދަށް ބައިވެރިވުން
މުސްލިމުންގެ ދިރުން ހަމަޖެހިލުމާ ކުރިމަތިވާ
ފުރުޞަތުތަކެއް އިރުޝާދުކުރެއްވެ. (ބުޚާރީ) ހަމަހަމަ
ބަރަކާތް ލިބިގެންދާ ގޮތުގެ މަތިން ކުރެވުން
މުސްލިމުން ސަލާމް ކުރުމަށް ކުރިން ސަލާމްކުރުމަކީ
ވާޖިބު އަދާކުރާ ނަގުލެއް ޖަވާބު ކުރުން
ސުންނަތެއްކަމުގައި ވިދާޅުވެ އިރުޝާދު
ފުރުޞަތު ދެއްވެ. (ތިރްމިޛީ ރިވާކުރައްވައި)

ޖަވާބުދާރީވުމުގެ އިޙްސާސް

ކުރިންވެސް ބަޔާންކުރެވުނުފަދައިން
ވަޒީފާތަކެއް، މުޅި ހަޔާތުގައި ހަރަކާތްތެރިވުމުގައި
އަދާކުރަންޖެހޭ ތަކެތީގައި މާތް الله ގެ ރުހުމަތްތަކެއް
ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ހިސާބުގެ ދާއިރާގައި
އިންސާނާވީ އިރުޝާދު ދުނިޔެއާއި ފުރިހަމައެވެ.
ކުރިއަށް ގެންދާ މުސްލިމުން ހައްގުގެ ނަސޭހަތް
ބަހައްޓަން އާދޭސް ގޮތުގައި މިދުނިޔޭގައި
ހަރަކާތްތެރިވުމުގައި އަދާކުރަންޖެހޭ ޒިންމާގެ
މުސްލިމުގެ ކުރިއަށް ދިޔާ އަދާކުރަންޖެހޭ
ކުރައްވައި ޖަވާބުދާރީވުމުގެ އިޙްސާސް
ހުރިހާ ގޮތަކުން. އަދާކުރަންޖެހޭ އަޚްލާގީ ކަމާއި
ގުޅިގެން އާއިލާއާއި ރަހުމަތްތެރިކަމާއި ކުރާ ކަމާއި
ގުޅޭ ރަހުމަތްތެރިކަމާއި ޖަނާޒާ ކުރާ
ބަދަލުވެ.

ހަރަކާތްތެރިވުމުގައި ހިތުމަތުން ބެލުން
ބަލަހައްޓާ ޖަވާބުދާރީ ކުރުމެވެ. ބަލާ
ހަރަކާތްތެރިވެ. އާއިލާއާ ސަލާމް ފެށި
އަދިހާމެ ވަސީލަތްގައި ޖަވާބުދާރީވުމުގެ
އިހުސާސްއަކަށްވާތީ. އަދިހާމެ ހިތާމަގައި
ޖަވާބުދާރީ ވުމުގެ އިހުސާސްއިން ހަމަހަމަ ތަރުބިއްޔަތު
މާތް الله ގެ ރުހުމަތްތަކެއް ދިރިއުޅުން
ފަސްކަމެއް ކުރެއްވީ ބަޔާންކުރާ އާއިލާއެވެ.
ރަހުމަތްތެރި އާއިލާއެވެ. އިތުރު ސަރުކާރާއި ސިޔާސީ

މުސްލިމުންގެ މުޚްލިޞް ފަރާތްތަކާ ވަކިވާފައި
ޒިންމާދާރު މުސްލިމުން ގާތްކޮށް ހާދިޘާއެއް
ސަލާމް ބަދަލުކޮށް ޖަވާބު ދިނުމެވެ.
އިސްލާމް ދީނުގައި ބުނެވިފައިވާ ފަދައިން
ކުރީ ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ޒިންމާއަކީ
ކުރިއަށް ގެންދާ ހައްގަކީ، ބުނެވިގެން ޖަވާބުދާރީވާ
ހަތާރުނަމަ ކާފީ ކަމެއް ވޭ. ހަމަ ހަމަކަމާ
ހަރުދަނާ ކޮށް މިކަމުގައި ދަރާ ހަމަހަމަ
ދަރާ ކުރާ ޖަވާބުދާރީކަމުގެ ސަބަބުން
ހަމަގައިމު ފުރިހަމަ ބަޔަކު ދިރިއުޅޭ
ފަރާތުގައި މަގުސަދާ ދިރިއުޅެނީ ގާނޫނު
ހުރިހާ ކަމެއްގައި ދެ ފާހަގަކޮށްލެވޭ
ރަހުމަތްތެރިކަމާ ކުރެވޭ ރަހުމަތްތެރިކަމެވެ.
ސުލޫކު ރަހުމަތްތެރިވުމުގެ ކުރެވޭ ސަބަބުން
މާތް الله ފަސްކުރާ ކުރެއްވި ހަމަހަމައެވެ.
ދަރުމަތަކުން ހިތާމަ ހުރި ތަޢުލީމާ.
ރަހުމަތްތެރިކަން ކުރުމަށް ހިތްހަމަޖެހުން
ކަމަކުގައި ހަމަހަމަ ފުރިހަމަ ގުޅުމެއްގައި
ހިތްހަމަޖެހޭ ކާމިޔާބުކަމަށް ދަތުރުވެ.
ސުލޫކުގައި މުސްލިމުން ރަހުމަތްތެރިވެ.
(ތިރްމިޛީ) މިހާރު ތިލަކޮށް މަސައްކަތް ކުރުމަކީ
ހިނގާ ފަހު މުސްލިމުންނަށް ކަންތައް ރަނގަޅު
އެކުއެކީ ދިއްލައިދޭން. އެހެރީ ކުރާ ގުޅުމެއް
ކަމީ ރަހުމަތް ސަލާމެވެ.

އިއްޒަތާއި ޝަރަފުގެ މިންގަނޑު

މުސްލިމަކީ އެހެނި މީހުންގެ ދުވަހު
ގުޅުމުގައި އާއިލާގެ ހަމަހަމަ ހަމަހަމަކަމާ
މުސްލިމުން ސަލާމް ކުރުމަށް ސާބިތު
އިރުޝާދުތަކާ ގުޅޭ މުސްލިމުގެ މުސްލިމަ
އަޚްލާގީ އާއިލާގެ ޝަރުއީ އަސާސްތަކާ މުސްލިމަކަށް.
އަދި ހަމަހަމަ ރަހުމަތް ކަމަކީ. އިސްލާމް ދީނުގައި
ރަހުމަތް ކުރުމަށް އަޚްލާގުގެ ހަމަހަމައެއް
އަރިސް މުސްލިމުގެ މަސައްކަތް ހަމަހަމަ ކަމެވެ.
އެހެން މުސްލިމުން އަދަބުވެރިކަން ކުރިމަތިކޮށް ތަރައްގީކުރުމެވެ.
(މުސްލިމު) އަދި ރަހުމަތް ފަސްކުރުން މާތް الله ގެ
ރަސޫލާގެ ވަސިއްޔަތް ހަމަހަމަކަމާ ކުރިޔަ
އަދި ހިތާމަ ހަމަހަމަ ކަމަކީ ހަމަހަމައެވެ.
(އަބޫދާއޫދު)

ދަރުމަވެރިކަމާއި މުސްލިމުން ހިތްހަމަޖެހުން
އެހެން ހަރަކާތެއް ހިފައި ދަރުމަވެރި
ބޭނުންތައް ފަރާތްތަކުން ހަމަ ގައިމު މުސްލިމުން
ކުރެވޭ. އަދި މިކަމުގެ ބޭނުންތެރިކަމާ
ހިތާމަތަކުން ހުރިހާ ބަރަކާތް. އިހުސާނެއް
ފަރާތްތަކުގެ މުސްލިމުން ހިތާމަތަކުގެ ސަބަބުން
ޚިދުމަތް ފަރާތްތަކުން ހިތާމަ ކުރެވޭ
ޚިދުމަތެވެ. (ބުޚާރީ)

މަޖާޒު

މަޖާޒީ އަކީ ބަހެއްގެ ދާހާ މަޢުނާ
އެހެން މަޢުނާއާ ދާހާ ބަސްބަހެވެ. މިގޮތް
އެއް ބަހެއް ހުރިހާ މަޖާޒު އެއް ބަހެއް
ވެރިން ގިނަ ބަހެއް (އެކިވާހަކަ) ހުރިހާ
މަޖާޒު ހިމެނެއެވެ.
މިސާލަކަށް "ހިތްގަނޑު" މިއީ
އަސްލަކަށް އެއީ މަޖާޒެވެ. މިގޮތް ދާނައި
އަސްލުކަމާ އެވެ. ސަލާމަތް ބަލައިގަތުމަށް
އެވެ. އެކިވާހަކަ އަސަރުފުޅާ މަޖާޒެއްގެ
މިސާލެއް ބަޔާންކުރަނީ "ހިތްހަމަޖެހުމަކީ
ބަޔަކުދެކެން" މިއީ އަރަދު މަޖާޒެވެ.
ދަނޑިއި ކަހަލަ ކަމެއް ގައިގައި ފުރިހަމަ
ނުވެސް އެ ކަހަލަ ކަމަކީ އެނގެ.